

No conec el company de taula

La literatura infantil i els nouvinguts

Hoy de nuevo le vi pasar,
tenía los ojos alegres,
alguien le dio noticias breves
de su pueblo natal.

Presuntos implicados

L'escola és un lloc privilegiat on els infants poden viure experiències que els ajudin a modelar la seva personalitat. L'escola és, doncs, una mena de societat, una petita societat, on trobar significat a la construcció de les normes i valors que li expliquin com és, com funciona el món.

Aquesta socialització, aquesta construcció de normes o acceptació de les regles de convivència (aixecar la mà per poder parar, evita el soroll) demana una lògica de la cooperació que és una bona manera de créixer junts.

A l'escola fem la literatura infantil i juvenil com un suport, com un mitjà, per anar inculcant els valors. I ho fem emprant aquelles obres que tenen una *intenció*, que serveixen per iniciar els alumnes en la descoberta dels problemes que han d'afrontar els protagonistes, tot confrontant-los amb les actituds i els pensaments dels destinataris lectors. Bé, també fem la literatura com a eina d'evasió perquè no hem d'oblidar que *el gust de llegir* hi és present en les indicacions curriculars.

Ara mateix hi ha un ventall de lectures amb textos polisèmics que ens interroguen sobre la societat actual i que parlen de racisme, d'integració i de nouvinguts. I ho fan seguint l'esquema dels contes clàssics en els que els dolents són castigats i els bons són recompensats. Normalment el protagonista viu un conflicte que es resol amb la força de l'amistat i de l'amor, amb un fort sentiment de justícia social que fa que el lector es pugui projectar en el personatge.

Defensem la lectura col·lectiva i el posterior debat perquè pensem que expressar els propis pensaments, a través de la reflexió conjunta, ens portarà a una assimilació dels valors que volem potenciar.

Un dels temes que apareix darrerament en les converses de classe és la figura del nouvingut, de l'estranger, d'aquests alumnes que hi ha a totes les classes. Ens preguntem què vol dir sentir-se estranger, amb quines barreres lingüístiques, culturals, físiques i socials es troben, quines reaccions d'intolerància, prejudicis, pors, exclusió o racisme generen i com podem acollir, integrar o comprendre aquests companys de taula. La literatura ens ajuda mostrant-nos pautes de comportament, mitjançant llibres com *La isla*¹, *El nen nou i diferent*² o *El meu carrer*³, per exemple.

La pràctica: El meu carrer

Sobre el coneixement de l'entorn més proper

Edat:	A partir de 10 anys
Nombre d'alumnes:	Grup classe
Objectius:	Comprendre la història que s'explica. Entendre l'estructura narrativa de la novel·la. Elaborar un llibre paral·lel.
Recursos	Temps: Un trimestre
	Espai: Aula ordinària o biblioteca
	Material: Llibre <i>El meu carrer</i> Plànols del barri, poble o zona on s'ubica l'escola. Documents diversos que es poden trobar al web de l'ajuntament (població, tipus d'habitatge, història de la ciutat, etc.) Màquina de retratar.

A la primera part del llibre *El meu carrer*, la mestra proposa un treball de recerca sobre la història del carrer on viuen. És un treball en grup i cadascú s'ha d'ajuntar amb els companys que hi viuen al mateix carrer. Això implica que la Mònica, una noia la família de la qual és del poble de tota la vida, i en Luka, un nouvingut arribat fa poc de la zona dels Balcans s'han de posar d'acord per treballar plegats en el projecte.

Amb la mateixa idea, a l'escola proposem la creació d'un llibre col·lectiu que aplegui la història dels carrers del barri.

Estructurem la pràctica en cinc parts. A saber:

Primera part (10 sessions)

Es fa una lectura del llibre proposat. Pot ser una lectura individual o col·lectiva. Es tracta de comprendre els fets que es narren.

Segona part (2 sessions)

Demaneu als alumnes que diguin on viuen, ho situïn en el plànol i expliquin com és el seu carrer.

Tercera part (5 sessions)

Es distribueixen els alumnes per grups, se'ls donen orientacions dels llocs on poden anar a cercar informació de la història del carrer (ajuntament, centre d'estudis local, biblioteques municipals, etc.), se'ls informa que poden fer una passejada pel carrer, fer fotografies, conversar amb els botiguers o amb algun veí que coneguin i que visqui al carrer de tota la vida.

Variable: El treball pot ser sobre el nom del carrer, sobre el seu origen, sobre el personatge si és un nom de persona, etc.)

Quarta part (5 sessions)

Amb tota la informació s'estructura el treball seguint un guió comú (o lliure) que contingui referències geogràfiques, històriques, anecdotaris de personatges curiosos, situacions puntuals, etc.

Cinquena part

El material elaborat dels diferents grups es fotocopia i s'enquaderna. Convé fer una còpia per a cada alumne, com a mínim.

Festa final (un matí)

Es planteja un matí de passejada pel barri, amb parades als diferents carrers treballats, per fer-ne una lectura a manera d'itinerari.

Jaume Centelles

NOTES:

1. GREDER, A. (2003) *La isla*. Salamanca. Lóguez.
2. LARREULA, E. (2004) *El nen nou i diferent*. Barcelona. Cruïlla.
3. ROMANÍ, B. (2008) *El meu carrer*. Barcelona. Cruïlla.

Paraules clau: Lectura, escriptura, socialització, valors, nouvinguts, cooperació, coneixement de l'entorn.

Entradeta:

Què vol dir sentir-se estranger? Amb quines barreres lingüístiques, culturals, físiques i socials es troben els alumnes nouvinguts que comparteixen aula amb els nens i nenes nascuts a casa nostra? Quines reaccions d'intolerància, prejudicis, pors, exclusió o racisme es generen? Com podem acollir, integrar o comprendre aquests companys de taula? La literatura és una eina magnífica que ens ajuda mostrant-nos models de comportament.